

Ryc. 46. Pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów na terenie miejscowości Zdziechowa

Autor: Anna Bernaciak.

Ryc. 47. Pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów na terenie miejscowości Napoleonowo

Autor: Anna Bernaciak.

W roku 2010 zbiórkę szkła białego, kolorowego oraz opakowań typu PET prowadzono w 30 sołectwach na terenie Gminy. W 2 sołectwach zbierano jedynie opakowania typu PET (tab. 10).

Tab. 10. Wyposażenie sołectw na terenie Gminy Gniezno w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów

LP.	SOŁECTWO	POJEMNIK NA SZKŁO BIAŁE	POJEMNIK NA SZKŁO KOLOROWE	POJEMNIK NA OPAKOWANIA PET
1.	Braciszewo	1	1	1
2.	Dalki	1	1	1
3.	Dębówiec	1	1	1
4.	Ganina	1	1	1
5.	Goślinowo	1	1	1
6.	Jankowo Dolne	2	2	2
7.	Kalina	1	1	1
8.	Krzyszczewo	1	1	1
9.	Lubochnia	1	1	1
10.	Lulkowo	2	2	2
11.	Łabiszynek	selektywna zbiórka odpadów na terenie miejscowości prowadzona jest przez Spółdzielnię Mieszkaniową		
12.	Mączniki	1	1	1
13.	Mnichowo	1	1	1
14.	Modliszewo	1	1	1
15.	Modliszewko	1	1	2
16.	Napoleonowo	1	1	1
17.	Obora	1	1	1
18.	Obórka	1	1	1
19.	Osiniec	2	2	1
20.	Piekary	2	2	1

21.	Pyszczyn	1	1	1
22.	Pyszczynek	1	1	1
23.	Skiereszewo	1	1	1
24.	Strzyżewo Kościelne	1	1	1
25.	Strzyżewo Paczkowe	1	1	1
26.	Strzyżewo Smykowe	1	1	1
27.	Szczytniki Duchowne	1	1	1
28.	Wełnica	1	1	1
29.	Wierzbiczany	1	1	1
30.	Wola Skorzęcka	1	1	1
31.	Zdziechowa	1	1	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Gminy Gniezno.

W sumie na terenie Gminy znajdują się 34 pojemniki na opakowania typu PET i po 34 pojemniki na szkło białe i szkło kolorowe. Stwarza to dogodne warunki dla mieszkańców segregujących odpady. Każda miejscowość na terenie Gminy wyposażona jest w komplet pojemników, które znajdują się w jej centralnym punkcie lub w innym istotnym miejscu z punktu widzenia dostępności. Przedsiębiorstwa prowadzące odbiór odpadów zmieszanych z terenu Gminy zobowiązane są również do odbioru odpadów zebranych selektywnie.

9. ASPEKTY ŚRODOWISKOWE

Podsumowując diagnozę stanu środowiska Gminy Gniezno i jego ochrony dokonano wyróżnienia znaczących aspektów środowiskowych. Mianem aspektu środowiskowego określa się każdy czynnik będący efektem działalności człowieka lub instytucji, który może wejść

w interakcję ze środowiskiem wywierając na nie określony, pozytywny bądź negatywny wpływ. Wyszczególniono aspekty środowiskowe Gminy z uwzględnieniem ich źródeł pochodzenia oraz lokalizacji. Określono wpływ, jaki wywierają one na środowisko przyrodnicze oraz zdefiniowano znaczenie każdego aspektu stosując gradację: znaczący, umiarkowany, nieznaczący. Charakter poszczególnych problemów sklasyfikowano odpowiednio jako okresowy – dla aspektów występujących czasowo lub ciągły – w odniesieniu do problemów trwałych i długofalowych. Warunki występowania podzielono na dwie kategorie: normalne oraz awaryjne. Do każdego aspektu zaproponowano możliwe sposoby postępowania, podając konkretne działania, mające na celu zniwelowanie lub minimalizację istniejących problemów.

Najważniejsze, znaczące aspekty środowiskowe zidentyfikowane na terenie Gminy Gniezno związane są z negatywnym oddziaływaniem na zasoby wód powierzchniowych i podziemnych w Gminie. Podzielić je można na dwie grupy. Pierwsza z nich związana jest z niedostatkiem w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej. Zaliczono do niej takie aspekty, jak brak pełnego skanalizowania Gminy oraz brak podłączeń do kanalizacji sanitarnej wszystkich obiektów na terenach skanalizowanych. W drugiej grupie mieszczą się aspekty związane z antropopresją aktywności gospodarczej, gospodarstw domowych oraz ruchu turystycznego na zasoby wodne na terenie Gminy. Wpływa ona w negatywny sposób na kondycję wód powierzchniowych – głównie ekosystemu doliny rzeki Wełny, jezior północno-zachodniego krańca pojezierza gnieźnieńskiego oraz licznych mniejszych cieków i zbiorników wodnych zlokalizowanych na terenie Gminy. Głównymi przejawami negatywnego oddziaływania są: spływy zanieczyszczeń z pól do ekosystemów wodnych, postępująca eutrofizacja zbiorników wodnych, zanieczyszczanie brzegów jezior oraz odprowadzanie wody deszczowej bezpośrednio do rowów melioracyjnych.

Są to w większości aspekty o charakterze ciągłym. Dostępными rozwiązaniami, które pozwolą w znaczącym stopniu je wyeliminować są działania zmierzające do optymalizacji i racjonalizacji gospodarki wodno-ściekowej. Przede wszystkim poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej, dostosowanie infrastruktury turystycznej do istniejących potrzeb, sprzątnięcie brzegów jezior oraz edukację ekologiczną w zakresie ochrony wód.

Do aspektów środowiskowych o znaczeniu umiarkowanym zaliczono grupę problemów związanych z negatywnym oddziaływaniem na klimat aerosanitarny Gminy Gniezno. Spalanie odpadów w piecach grzewczych, potencjalnie szkodliwe oddziaływanie pokryć azbestowych, zanieczyszczenia i hałas emitowane do powietrza ze środków transportu. Zadaniemi przeciwdziałającymi tym problemom mogą być: remonty i modernizacje dróg, działania na rzecz rezygnacji mieszkańców z transportu indywidualnego i korzystania z transportu zbiorowego, rozbudowa sieci gazowej na terenie Gminy czy działania na rzecz uzyskania dofinansowania do usuwania pokryć azbestowych.

Pozostałe problemy środowiskowe Gminy związane są z niedostatkiem edukacji i świadomości ekologicznej mieszkańców i turystów oraz ochroną środowiska naturalnego. Najistotniejszym z nich jest porzucanie psów przez właścicieli, co powoduje zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i zwierząt oraz zanieczyszczanie terenu. W celu zmniejszenia negatywnych skutków tego procederu Gmina odławia bezpańskie zwierzęta oraz aby zmniejszyć skalę zjawiska prowadzi edukację ekologiczną w tym zakresie.

Zbiorcze zestawienie najważniejszych aspektów środowiskowych na terenie Gminy Gniezno, stanowi obrazowe podsumowanie diagnozy stanu w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy oraz jest punktem wyjścia do formułowania priorytetów, celów i działań, jakie w najbliższym czasie powinny zostać wykonane w tym kierunku (tab. 11).

Tab. 11. Aktualne problemy środowiskowe Gminy Gniezno

L.P.	PROBLEM	ŹRÓDŁO PROBLEMU (PODMIOT, CZYNNOSĆ, DZIAŁANIE)	LOKALIZACJA	WPŁYW NA ŚRODOWISKO	WARUNKI WYSTĘPOWANIA	CHARAKTER WYSTĘPOWANIA	ZNACZENIE PROBLEMU	POSTĘPOWANIE Z PROBLEMEM
1.	Brak pełnego skanalizowania Gminy	Brak możliwości finansowych	Wybrane obszary na terenie całej gminy	<ul style="list-style-type: none"> — Obniżony poziom bezpieczeństwa ekologicznego — Spływy materii organicznej do gleb i wód — Zmiana parametrów fizykochemicznych gleb i wód 	normalne	ciągły	znaczący	<ul style="list-style-type: none"> – Systematyczna rozbudowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej
2.	Brak podłączeń do kanalizacji sanitarnej wszystkich obiektów na terenach skanalizowanych	Mieszkańcy: niechęć przyłączania nieruchomości do istniejącej sieci – brak środków finansowych	Wybrane obszary na terenie całej gminy	<ul style="list-style-type: none"> — Obniżony poziom bezpieczeństwa ekologicznego — Spływy materii organicznej do gleb i wód 	normalne	ciągły	znaczący	<ul style="list-style-type: none"> – Kontrole zawieranych umów – Postępowania administracyjne egzekwujące przyłączenie do sieci – Edukacja ekologiczna
3.	Spływy zanieczyszczeń z pól do ekosystemów wodnych	Rolnictwo: nawożenie pól, stosowanie środków ochrony roślin	Jezioro Strzyżewskie, rzeka Wełnianka	<ul style="list-style-type: none"> — Zmiana parametrów fizykochemicznych wód — Potencjalna zmiana składu gatunkowego 	normalne	okresowy	znaczący	<ul style="list-style-type: none"> – Stosowanie dobrej praktyki rolniczej – Edukacja ekologiczna
4.	Eutrofizacja zbiorników wodnych	Turystyczne wykorzystanie jezior	Jezioro Jankowskie, Jezioro Wierzbicańskie	<ul style="list-style-type: none"> — Zmiana parametrów fizykochemicznych wód — Potencjalna zmiana składu gatunkowego 	normalne	okresowy	umiarkowany	<ul style="list-style-type: none"> – Kanalizowanie ruchu turystyczno-rekreacyjnego na tereny najmniej atrakcyjne pod względem przyrodniczym – Dostosowanie infrastruktury turystycznej do

								istniejących potrzeb – Edukacja ekologiczna
5.	Zanieczyszczanie brzegów jezior	Turystyczne wykorzystanie jezior	Jezioro Jankowskie, Jezioro Wierzbiaczańskie, jezioro Głęboć	– Niekorzystne przekształcenia krajobrazu	normalne	okresowy	umiarkowany	– Sprzątanie brzegów jezior – Edukacja ekologiczna
6.	Zagrożenie powodziowe generowane przez wody płynące	Obniżona drożność koryt rzecznych wskutek silnego rozwoju roślinności	Tereny nadrzeczne	– Możliwość zalania terenów nadrzecznych	normalne	okresowy	umiarkowany	– Utrzymywanie cieków wodnych w dobrym stanie (oczyszczanie dna, brzegów)
7.	Niedrożność rowów melioracyjnych, zapychanie drenów prowadzących do rowów	Mieszkańcy oraz osoby przyjeżdżające i przejeżdżające przez teren Gminy – zanieczyszczanie rowów przez wyrzucanie odpadów, naturalne procesy przyrodnicze	Teren całej Gminy – wzdłuż rowów melioracyjnych	– Zachwianie lub zmiana stosunków wodnych – Zmiana układu cieków wodnych – Lokalne podtopienia	normalne	ciągły	znaczący	– Usuwanie awarii i likwidacja szkód – Odmulanie i udrażnianie rowów oraz drenów
8.	Odprowadzanie wody deszczowej bezpośrednio do rowów melioracyjnych	Gospodarstwa domowe – brak świadomości ekologicznej	Domy jednorodzinne na terenie całej Gminy	– Zmiana stosunków wodnych – Zmiana parametrów fizykochemicznych wód i gleb	normalne	ciągły	umiarkowany	– Edukacja ekologiczna
9.	Wyrzucanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych	Gospodarstwa domowe – obniżanie kosztów, brak świadomości ekologicznej Osoby przejeżdżające przez teren Gminy – brak świadomości ekologicznej	Teren całej Gminy	– Odcieki organiczne do gleb i wód – Zmiana parametrów fizykochemicznych gleb i wód – Zakłócenia naturalnego krajobrazu	normalne	ciągły	znaczący	– Okresowe kontrole posiadania umów na wywóz odpadów komunalnych – Organizowanie zbiórek odpadów – Edukacja ekologiczna

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY GNEZNO NA LATA 2011-2014 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2015-2018

10.	Spalanie odpadów w piecach grzewczych	Gospodarstwa domowe – brak wiedzy ekologicznej, oszczędności	Domy jednorodzinne na terenie całej Gminy	<ul style="list-style-type: none"> – Obniżenie jakości powietrza atmosferycznego – Zanieczyszczenie powietrza szkodliwymi związkami pochodzącymi z procesów spalania 	normalne	okresowy	znaczący	<ul style="list-style-type: none"> – Organizowanie zbiórek odpadów – Edukacja ekologiczna
11.	Potencjalnie szkodliwe oddziaływanie pokryć azbestowych	Budynki mieszkalne i gospodarcze pokryte azbestem	Teren całej Gminy	<ul style="list-style-type: none"> – Obniżenie poziomu bezpieczeństwa ekologicznego – Zagrożenie dla zdrowia mieszkańców Gminy, pylenie 	normalne	ciągły	umiarkowany	<ul style="list-style-type: none"> – Działania na rzecz uzyskiwania dofinansowań do usuwania pokryć azbestowych przez mieszkańców – Edukacja ekologiczna
12.	Brak pełnej gazyfikacji	Brak możliwości finansowych	Wybrane obszary na terenie całej gminy	<ul style="list-style-type: none"> – Nadmierna emisja do atmosfery zanieczyszczeń gazowych i pyłowych pochodzących ze spalania węgla 	normalne	ciągły	umiarkowany	<ul style="list-style-type: none"> – Budowa sieci gazowej
13.	Zanieczyszczenia emitowane do powietrza ze środków transportu	Ruch tranzytowy i lokalny	Drogi wszystkich kategorii na terenie Gminy	<ul style="list-style-type: none"> – Obniżona jakość powietrza w efekcie zanieczyszczenia gazami pochodzącymi ze spalania paliw 	normalne	ciągły	umiarkowany	<ul style="list-style-type: none"> – Remonty i modernizacje dróg – Działania na rzecz rezygnacji mieszkańców z transportu indywidualnego i korzystania z transportu zbiorowego
14.	Hałas emitowany ze środków transportu	Ruch tranzytowy i lokalny	Drogi wszystkich kategorii na terenie Gminy	<ul style="list-style-type: none"> – Obniżona jakość życia mieszkańców: narażenie na hałas i stres – Płoszenie zwierzyny 	normalne	ciągły	umiarkowany	<ul style="list-style-type: none"> – Remonty i modernizacje dróg – Działania na rzecz rezygnacji mieszkańców z transportu indywidualnego i korzystania z transportu zbiorowego

15.	Porzucanie psów przez właścicieli	Mieszkańcy oraz osoby przejeżdżające przez teren Gminy – brak świadomości ekologicznej, brak wrażliwości	Teren całej Gminy	<ul style="list-style-type: none"> – Niszczenie naturalnych siedlisk przez zwierzęta domowe – Zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i zwierząt, – Zanieczyszczanie terenu 	normalne	okresowy	znaczący	<ul style="list-style-type: none"> – Odławianie bezpańskich psów – Edukacja ekologiczna
16.	Potrącanie zwierząt przez samochody	Ruch komunikacyjny na terenie Gminy	Trasy krajowe nr 5 i nr 15 w granicach administracyjnych Gminy, w mniejszym zakresie pozostałe drogi	<ul style="list-style-type: none"> – Zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i zwierząt – Zanieczyszczanie terenu 	normalne	ciągły	umiarkowany	<ul style="list-style-type: none"> – Współpraca z jednostkami zewnętrznymi
17.	Niewystarczający poziom wiedzy o lokalnych walorach i zasobach środowiska przyrodniczego	Brak odpowiednich środków finansowych na rozwój edukacji ekologicznej	Teren całej Gminy	<ul style="list-style-type: none"> – Niebezpieczeństwo narażenia najcenniejszych elementów środowiska na antropopresję 	normalne	ciągły	umiarkowany	<ul style="list-style-type: none"> – Inicjowanie podejmowania prac badawczych – Współpraca z jednostkami zewnętrznymi – Pozyskiwanie środków z WFOŚiGW

Źródło: opracowanie własne.

CZĘŚĆ 2

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY GNIEZNO
NA LATA 2011-2014
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2015-2018**

1. WIZJA STANU ŚRODOWISKA I JEGO OCHRONY W GMINIE GNIEZNO

Wizja określa docelowy stan środowiska jaki zamierza się osiągnąć w wyniku realizacji Programu ochrony środowiska. Stanowi ona opis kształtu relacji pomiędzy systemem społeczno-gospodarczym Gminy a jego otoczeniem przyrodniczym, który zostanie uzyskany w efekcie realizacji poszczególnych zadań i osiągnięcia kolejnych celów Programu. Wszystkie nakłady wydatkowane zarówno na inwestycje, jak i na zadania bieżące będą służyły osiągnięciu stanu zdefiniowanego w wizji.

WIZJA STANU ŚRODOWISKA I JEGO OCHRONY W GMINIE GNIEZNO

Gmina Gniezno charakteryzuje się niewielkim stopniem przekształcenia krajobrazu naturalnego. Dominują tradycyjne układy rolniczo-leśne z licznymi akcentami elementów sieci hydrograficznej. Bogactwo przyrodnicze Gminy – duże kompleksy leśne, liczne zbiorniki wodne, charakterystyczne siedliska przyrodnicze oraz rzadkie i chronione gatunki roślin objęte są szczególną troską władz Gminy. Walory przyrodnicze stanowią ważny element planowania przestrzennego, podejmowanych działań inwestycyjnych oraz edukacji ekologicznej.

Systematycznie rozwija się infrastruktura wodno-kanalizacyjna. Przyłączanie kolejnych obszarów Gminy do sieci zbiorczych podnosi poziom życia mieszkańców. Jednocześnie przyczynia się do zabezpieczenia wód i gleb przed doływem zanieczyszczeń i eutrofizacją. Dodatkową ochronę stanowią liczne działania organizacyjne i kontrolne podejmowane w tym zakresie.

Współpraca międzygminna, poniesione nakłady finansowe oraz podjęta praca organizacyjna doprowadziły do unowocześnienia systemu gospodarowania odpadami. Na terenie Gminy funkcjonuje nowoczesny zakład zagospodarowania odpadów, do którego kierowany jest cały strumień wytwarzanych odpadów komunalnych.

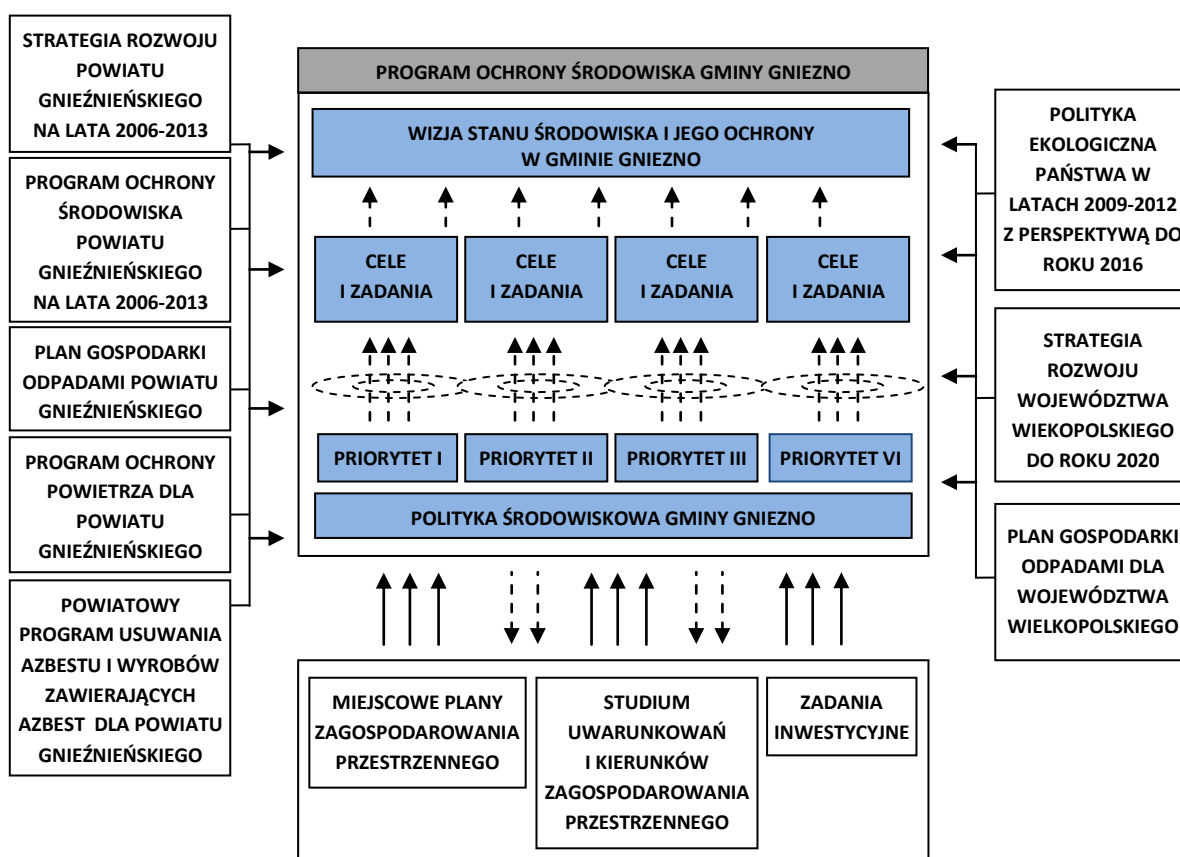
W efekcie licznych inwestycji infrastrukturalnych obniżyła się emisja zanieczyszczeń do powietrza. Kluczową rolę w tym zakresie odegrała rozbudowa sieci gazowej. Do ograniczenia emisji ze środków transportu przyczyniły się remonty i modernizacje dróg gminnych, rozbudowa ścieżek rowerowych oraz ciągłe dostosowywanie komunikacji zbiorowej do aktualnych potrzeb mieszkańców. Powyższe działania, jak również skanalizowanie ruchu komunikacyjnego na nowo wybudowanej, przebiegającej przez teren Gminy trasie szybkiego ruchu S5 spowodowały znaczny spadek poziomu hałasu.

Edukacja ekologiczna prowadzona jest przez placówki oświatowe przy finansowym i organizacyjnym wsparciu władz Gminy. Podejmowane są starania w celu systematycznego dokumentowania i popularyzowania posiadanych walorów przyrodniczych.

Dzięki wielu działaniom podejmowanym w zakresie ochrony środowiska oraz rozpowszechnianiu wiedzy o posiadanych walorach przyrodniczych Gmina Gniezno staje się coraz bardziej znaczącym zapleczem turystyczno-rekreacyjnym Miasta Gniezna i innych ośrodków miejskich Pojezierza Gnieźnieńskiego.

2. UWARUNKOWANIA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY GNIEZNO

Program ochrony środowiska Gminy Gniezno na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018 uwarunkowany jest wieloma rozwiązaniami przyjętymi w odpowiednich dokumentach przez Radę Gminy Gniezno, Radę Powiatu Gnieźnieńskiego, Sejmik Województwa Wielkopolskiego oraz określonymi w Polityce ekologicznej państwa i prawie środowiskowym. Zapisy tych dokumentów tworzą wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania Programu oraz znajdują odzwierciedlenie w jego zapisach (ryc. 48).

Ryc. 48. Wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania Programu ochrony środowiska Gminy Gniezno

Źródło: opracowanie własne

Podstawowym dokumentem gminnym określającym uwarunkowania Programu ochrony środowiska Gmina Gniezno na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018 jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gniezno. Szereg jego zapisów określa kierunki działań w zakresie ochrony środowiska, które powinny być realizowane przez władze Gminy. Poza tym, o kształcie Programu decydują

rozstrzygnięcia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz postanowienia zawarte w planach inwestycyjnych.

Z kolei najważniejsze dokumenty zewnętrzne, wywierające wpływ na kształt niniejszego Programu, to:

- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, Warszawa 2009,
- Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2020, Poznań 2005
- Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego, Poznań 2003
- Strategia rozwoju powiatu gnieźnieńskiego na lata 2006-2013, Gniezno 2005
- Program ochrony środowiska powiatu gnieźnieńskiego na lata 2009-2012, Gniezno 2009,
- Program ochrony powietrza dla powiatu gnieźnieńskiego, Gniezno 2007,
- Plan gospodarki odpadami powiatu gnieźnieńskiego,
- Powiatowy program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego, Gniezno 2008,
- Aktualizacja powiatowego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego, Gniezno 2010.

Zapisy wymienionych powyżej dokumentów znajdują odzwierciedlenie we wszystkich elementach Programu ochrony środowiska Gmina Gniezno na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018. Wpływają na kształt polityki środowiskowej, wizji stanu środowiska i jego ochrony w Gminie Gniezno a także na wyróżnione priorytety ekologiczne oraz cele i zadania środowiskowe.

Wzięcie pod uwagę wszystkich wymienionych powyżej dokumentów wskazuje na spójność Programu zarówno w wymiarze wewnętrznym jak i zewnętrznym. Program ochrony środowiska Gmina Gniezno na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018 jest w możliwie najdalej idącym stopniu zintegrowany z działaniami realizowanymi przez Gminę Gniezno w zakresie polityki przestrzennej, gospodarczej i społecznej. Wykazuje również wysoki poziom integracji z działaniami podejmowanymi w zakresie ochrony środowiska przez władze powiatu gnieźnieńskiego i województwa wielkopolskiego. Przede wszystkim jednak jest spójny w Polityką ekologiczną państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, czyniąc zadość wymaganiom ustawy Prawo ochrony środowiska oraz Wytycznym Ministra Środowiska w tym zakresie⁷⁸.

---

⁷⁸ Por. Ustawa Prawo ochrony środowiska, art. 17, Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002, s. 8.

Tab. 12. Uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne Programu ochrony środowiska Gminy Gniezno

Lp.	Dokument	Rozdział	Zapisy istotne dla Programu ochrony środowiska Gminy Gniezno
1.	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gniezno. Kierunki	1. Określenie głównych celów gospodarki przestrzennej Gminy Gniezno	<p>Cele przyrodnicze</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zagwarantowanie prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego polegającego na przestrzeganiu zasad zgodnych ze zrównoważonym rozwojem. • Traktowanie środowiska przyrodniczego jako układu systemowego z całym zbiorem jego elementów naturalnych m.in. rzeźba, woda, gleba, zieleń, powietrze, w różnym stopniu przekształconych przez człowieka. • Zahamowanie procesów degradacji środowiska. • Monitorowanie stanu środowiska. • Zahamowanie procesów zanieczyszczania wód powierzchniowych i postępującego zanieczyszczenia wód podziemnych. • Doprowadzenie do synchronizacji procesu ujmowania wód z procesami skutecznego oczyszczania. • Regulowanie przepływu wód poprzez stosowanie drobnych inżynierskich form poprawiających bilans wód powierzchniowych. • Ochrona i osłona wód powierzchniowych poprzez fitomelioracje na stokach i krawędziach zboczy. • Przeciwdziałanie obniżaniu jakości aerosanitarnej miejscowości poprzez ograniczenie powstania i emisji zanieczyszczeń ze źródeł stabilnych oraz poprzez ograniczenie emisji ze źródeł komunikacji i transportu. • Zahamowanie degradacji klimatu akustycznego ze szczególnym uwzględnieniem hałasu komunikacyjnego. Przyjęcie różnorodnych form działania: przebudowa systemu komunikacyjnego, uzupełnianie sieci dróg, zabiegi organizacyjne, dbałość o stan techniczny pojazdów, stosowanie ekranów akustycznych zachowanie istniejących wartości środowiska i budowanie w oparciu o nie sieci powiązań ekologicznych. • Uczytelnienie walorów krajobrazowych i przyrodniczych ciągów ekologicznych krzyżujących się dolin rzeki Strugi Gnieźnieńskiej, rynny wypełnionej jeziorami oraz sieci drobnych dolin i oczek wodnych. • Przywrócenie właściwego użytkowania na obszarach ciągów ekologicznych. • Akcentowanie walorów kompozycyjnych zieleni zawartych w istniejących zespołach parkowych i cmentarnych. Przenoszenie tradycyjnych wzorców na nowe zespoły zieleni. • Poszerzenie terenów dla rekreacji w trosce o poprawę warunków zdrowotnych mieszkańców Gminy i Miasta Gniezna. • Rewaloryzowanie terenów po eksploatacji kruszywa naturalnego. • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. • Propagowanie sortowania odpadów i recyklingu. • Propagowanie działań na rzecz sadzenia drzew i porządkowania najbliższego otoczenia. • Stymulowanie rezygnacji mieszkańców z nastawień promotoryzacyjnych poprzez wprowadzanie tras ruchu rowero-

wego.

2. Kierunki polityki przestrzennej w aspekcie uwarunkowań przyrodniczych, ochrony i kształtowania środowiska

2.2. Kierunki działań w zakresie polityki ochrony i kształtowania środowiska na obszarach chronionych przyrodniczo – na podstawie obowiązujących norm prawnych.

- W zakresie spraw organizacyjnych celowe jest prowadzenie monitoringu środowiska na potrzeby gminne oraz egzekwowanie opłat za korzystanie ze środowiska i naruszanie przepisów o jego ochronie.
- Dla zainwestowania rekreacyjnego przeznaczyć można wyłącznie tereny wyznaczone w Studium, ze stosownymi uwarunkowaniami. Turystykę rowerową i pieszą należy kierować na wyznaczone szlaki.
- Dla ochrony obszaru jezior o powierzchni ponad 10 ha wyznacza się 100 metrowej szerokości strefę wyłączoną z zainwestowania na terenach nieskanalizowanych. Na terenach skanalizowanych strefa ta może być mniejsza, lecz każdorazowo wymagane jest zapewnienie swobodnego dostępu do jeziora.
- Uruchomienie kąpielisk nad jeziorami może nastąpić dopiero po zorganizowaniu bezpiecznego dla wód zaplecza sanitarnego
- Wymagane jest wprowadzenie zadrzewień na zboczach i i górnych krawędziach zboczy dolin dla osłony jezior, dna dolin i powstrzymywania procesów erozyjnych i spływu zanieczyszczeń.
- W dnie doliny należy zachować ekosystem z roślinnością łąkową, szuwarową i leśną.
- Należy zabezpieczyć bezkolizyjne, najkrótsze (prostopadłe) przejścia komunikacji przez doliny (estakady). Szczególnej uwagi wymaga dolina rzeki Wełny, jako główny korytarz ekologiczny.

2.4. Kierunki działań na obszarze Wielkopolskiej Doliny Kopalnej

Południowo-zachodni obszar Gminy – rejon Braciszewo, Skiereszewo, Mnichowo, Mnichówko położony jest na fragmencie struktury wodonośnej WDK. Na obszarze tym należy:

- dążyć do uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej w powiązaniu z oczyszczalnią ścieków,
- dążyć do uzyskania planowanych klas czystości wód powierzchniowych stanowiących potencjalne źródło zasilania WDK poprzez przesączanie,
- ulepszać lokalne formy utylizacji ścieków w rejonach rozproszonego osadnictwa będącego poza zasięgiem kanalizacji,
- nie należy lokalizować potencjalnych źródeł zagrożenia - składowisk odpadów, wylewisk, magazynowania chemii rolniczej,
- należy wprowadzać maksymalną powierzchnię terenów zielonych (wzdłuż drobnych cieków, dróg, granic własności, z dużym udziałem zieleni wysokiej).

2.5. Rzeźba terenu Gminy

Ochrony wymaga cała ukształtowana powierzchnia Gminy. Szczególną ochroną należy objąć narażone na erozję wodną bezdrzewne zbocza doliny wzdłuż doliny Wełny (rejon wsi Jankowo Dolne, Lulkowo, Strzyżewo Kościelne), doliny Strugi Gnieźnieńskiej (rejon wsi Pyszczyń, Krzyszczewo, Łabiszynek) i zbocza terenów uprawianych rolniczo. W obrębie tych obszarów wskazane jest stosowanie fitomelioracji w formie dostosowanej do lokalnych warunków środowiska (zadarnienie, zadrzewienie wzdłuż górnej krawędzi zbocza i fragmentami przerywanymi na zboczu)

2.6. Gospodarka zalesień, zadrzewień i rekreacja

Dla wzrostu zalesienia Gminy celowe jest zwiększenie powierzchni lasów i zadrzewień, wykorzystując przede wszystkim przepuszczalne gleby (wytworzone na piaskach) na terenach wschodnich Gminy, wprowadzając zieleni w strefach przydolinnych (różnej kategorii) zboczach, krawędziach dolin rzek – Wełny Wrześnicy, Strugi Gnieźnieńskiej, Strugi Dębowieckiej oraz innych dolin.

- Wskazany jest plan zadrzewieniowy, który określi funkcje zieleni i zadania w tym zakresie, by docelowo uzyskać ciągłość – spójność w nawiązaniu do otaczających gmin.
- Na obszarze bezleśnym Gminy, do którego należą rejony Wsi Obora, Zdziechowa, Męczniki, Modliszewo, Braciszewo, niezbędne jest tworzenie zieleni o charakterze zadrzewień wśród pól, przy użytkach zielonych, ciekach, drogach, rowach, celem wzmocnienia retencji wody na obszarach wysokiej kultury rolnej.
- Specjalnego potraktowania wymagają obrzeża lasów – strefa przejściowa ochrony siedliskowej lasów – strefa przejściowa ochrony siedliskowej lasu, wskazane jest kanalizowanie ruchu rekreantów po lasach i wytyczenie wejść do nich, by uniknąć wejść w miejscach niepożądanych.
- Należy utworzyć tzw. Wododziałową sieć autonomicznych korytarzy pasowych zieleni wysokiej i krzewiastej.

2.8. Pomniki przyrody

... wskazane jest zinwentaryzowanie zieleni wysokiej i wybranie okazów drzew zasługujących na ochronę prawną

2.9. Gospodarka wodno-ściekowa a ochrona środowiska przyrodniczego

... należy podjąć działania porządkująco-naprawczo-ochronne dla poprawy czystości wód powierzchniowych poprzez:

- bezwzględny zakaz odprowadzania zanieczyszczeń do wód otwartych i gruntu,
- uregulowanie stanu formalno-prawnego wszystkich jednostek pobierających wodę i odprowadzających ścieki,
- wprowadzenie biologicznych barier ochronnych wzdłuż brzegów cieków i jezior (zalesień, zadrzewień) dla ograniczenia zanieczyszczeń obszarowych (nawozy mineralne, pestycydy) spływających z pól uprawnych,
- dążenie do odnowy litoralnej tam wszędzie, gdzie to jest możliwe i zastąpienie betonowych umocnień brzegowych cieków, zbliżonymi do naturalnych rozwiązaniami,
- dążenie do maksymalnego wykorzystania możliwości magazynowania, retencjonowania wody,
- wprowadzenie ścisłej ochrony terenów źródłiskowych wszystkich wód powierzchniowych, a szczególnie rzek: Wełny, Wrześnicy, obszarów bezodpływowych w rejonie wsi Jankówko i Pyszczynek,
- urealnić analizę potrzeb i zwiększać programy oszczędnościowe, ograniczające zużycie wody we wszystkich jednostkach wykorzystania i gospodarowania.

2.10. Ochrona powietrza

Obszary zainwestowane i wskazane do zainwestowania wymagają działań ograniczających zagrożenia sanitarno-zdrowotne poprzez skuteczne ograniczenie emisji przy źródle lub na drodze stopniowego przechodzenia na źródła energii sprzyjające środowisku i człowiekowi.

Dla ograniczenia zanieczyszczeń komunikacyjnych i emisji hałasu wskazane jest stosowanie odpowiednich pasów zadrzewień.

2.	Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016	2.4. Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska	<p>2.4.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa • Pobudzanie odpowiedzialności za stan środowiska • Organizowania akcji lokalnych służących ochronie środowiska, • Pobudzanie uczestnictwa w procedurach prawnych i kontrolnych dotyczących ochrony środowiska
		2.7. Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym	<p>2.7.2</p> <p>[...] przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji</p> <p>2.7.3</p> <p>Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wyników monitoringu środowiska, w szczególności w zakresie powietrza, wód i hałasu.</p>
		3.1. Ochrona przyrody	<p>3.1.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie bogatej bioróżnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji
		3.3. Racjonalne gospodarowanie zasobami wody	<p>3.3.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób by uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi • Maksymalizacja oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne • Zwiększenie retencji wodnej • Skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem <p>3.3.3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja systemów melioracyjnych • Rozwój tzw. małej retencji wody
		4.2. Ochrona powietrza	<p>4.2.3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dalsza redukcja emisji SO₂ i NO_x z procesów wytwarzania energii • Eliminacja niskich źródeł energii • Zmniejszenie emisji pyłu ze środków transportu
		4.3. Ochrona wód	<p>4.3.2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych • Przywrócenie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych • Zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków <p>4.3.3</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów dla wszystkich aglomeracji powyżej 15 000 RLM oraz rozbudowa dla nich sieci kanalizacyjnych wspierana dotacjami z Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”.

	4.4. Gospodarka odpadami	<p>4.4.2</p> <ul style="list-style-type: none"> eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów <p>4.4.3</p> <ul style="list-style-type: none"> dostosowanie składowisk odpadów do standardów UE (do końca 2009 r.), intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów (np. opakowań, toreb foliowych) i ich preselekcję w gospodarstwach domowych realizacja projektów dotyczących redukcji ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenia udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i unieszkodliwieniu wspieranych dotacjami Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”,
3.	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku	<p>IV.3.3.2. Program ochrony środowiska</p> <ol style="list-style-type: none"> Minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko w skali województwa, w tzw. "gorących miejscach" (hot spots) Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów wraz ze wzrostem udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych Zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód, racjonalizacja zużycia wody, zwiększenie zasobów w zlewniach oraz ochrona przed powodzią Zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową, zminimalizowanie uciążliwego hałasu i ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym Ochrona powierzchni ziemi, w tym powierzchni biologicznie czynnej i gleb przed degradacją Zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów oraz wdrożenie nowoczesnego systemu wykorzystania i unieszkodliwiania Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności oraz rozwoju zasobów leśnych Ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska oraz sprostanie nowym wyzwaniom, czyli zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego
	XI.3.3.1. Cel strategiczny 1: Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku	<p>Cel operacyjny 1.1. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi</p> <ul style="list-style-type: none"> Wspieranie działań zwiększających odporność środowiska Likwidacja miejsc szczególnego zagrożenia - "Gorących punktów" Działania na rzecz zwiększania dyspozycyjnych zasobów wodnych wraz z ochroną przeciwpowodziową Poprawa stanu, zwiększanie zasobów leśnych i ich produktywności Porządkowanie gospodarki odpadami Ograniczanie akustycznego zagrożenia środowiska Promocję racjonalnego użytkowania surowców, w tym wody Poprawa bilansu wodnego regionu, w tym wzrost retencji sztucznej Upowszechnianie edukacji ekologicznej

		<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczanie emisji substancji do atmosfery • Przeciwdziałanie erozji gleb oraz zanieczyszczenia gruntu • Zwiększanie zakresu i form ochrony oraz poprawa stanu przyrody • Upowszechnianie stosowania norm ochrony środowiska w gospodarce • Usuwanie negatywnych skutków eksploatacji surowców • Zwiększanie udziału „energii czystej” w bilansie energetycznym, szczególnie poprzez eksploatację źródeł termalnych • Dostosowanie zagospodarowania środowiska do bezpiecznego rozwoju usług turystycznych oraz rekreacji • Wykorzystanie dróg wodnych Wielkopolski dla gospodarki i turystyki
4. Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego	5. Założone cele i przyjęty system gospodarki odpadami	<p>5.1. Odpady komunalne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenie świadomości społecznej mieszkańców, w szczególności w zakresie minimalizacji wytwarzania odpadów 2. Wprowadzanie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi w układzie ponadlokalnym, w tym budowa zakładów zagospodarowania odpadów (sortownie, kompostownie, obiekty termicznego unieszkodliwiania odpadów, składowiska o funkcji ponadlokalnej) 3. Utrzymanie przez gminy lub powiaty kontroli nad zakładami przetwarzania odpadów komunalnych, co jest istotne z punktu widzenia rozwoju racjonalnej gospodarki odpadami 4. Wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów 5. Podniesienie skuteczności selektywnej zbiórki odpadów ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji 6. Wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych 7. Redukcja w odpadach kierowanych na składowiska zawartości składników ulegających biodegradacji 8. Modernizacja składowisk odpadów komunalnych, które nie spełniają wymogów ochrony środowiska 9. Intensyfikacja działań w zakresie zamykania, rekultywacji lub modernizacji nieefektywnych lokalnych składowisk odpadów komunalnych <p>Osady ściekowe</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Unieszkodliwianie osadów ściekowych w zależności od uwarunkowań lokalnych (termiczna przeróbka, kompostowanie, wykorzystanie w celach nawozowych i w rekultywacji, deponowanie osadów na składowiskach) 2. Likwidacja tymczasowego składowania osadów na oczyszczalniach ścieków 3. Zwiększenie kontroli nad osadami wykorzystywanymi dla celów przyrodniczych
5. Strategia rozwoju powiatu gnieźnieńskiego	8. Misja, wizja, cele strategiczne, cele operacyjne i zadania	<p>Cel strategiczny I</p> <p>Troska o rozwój gospodarczy i społeczny powiatu gnieźnieńskiego</p> <p>Cel operacyjny 6: ochrona środowiska jako ważny czynnik rozwoju gospodarczego</p> <p>Zadanie A: Działania promocyjne w zakresie ochrony środowiska</p> <p>Zadanie B: Integracja JST powiatu gnieźnieńskiego w zakresie ochrony środowiska</p>

		Zadanie C: Edukacja w zakresie ochrony środowiska Zadanie D: Troska o otaczające nas środowisko i zasoby środowiska Zadanie E: Działania koordynacyjne w zakresie ochrony środowiska
6. Program ochrony środowiska powiatu gnieźnieńskiego na lata 2009-2012	3.1. Ochrona przyrody i krajobrazu	<p>3.1.7. Wytyczne do sporządzania programów gminnych</p> <p>Ochrona cennych ekosystemów lub obiektów powinna być priorytetem w działaniach związanych z ochroną przyrody. Podniesienie bioróżnorodności wpłynie na równowagę i trwałość wielu ekosystemów mających znaczenie lokalne.</p> <p>Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i wzdłuż dróg, • zalesienia gruntów porolnych i zdegradowanych gatunkami rodzimymi • edukacja rolników w zakresie prawidłowej uprawy gruntów rolnych, • stworzenie ośrodków rekreacji w naturalnych warunkach z zachowaniem walorów przyrodniczych, • opracowanie a następnie wdrożenie programu rewitalizacji parków, tworzenie nowych parków, • restrykcyjne przestrzeganie zakazu wypalania łąk, ściernisk, rowów itp., • objęcie ochroną cennych przyrodniczo obiektów i terenów, • sprawnie funkcjonujące „centra edukacji przyrodniczej” promujące walory ekologiczne powiatu i gmin, • sprawnie funkcjonujący system konsultacji społecznych dotyczących problemów środowiska, • wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej, • wykonanie opracowań ekofizjograficznych, • opracowanie granicy rolno-leśnej, • podejmowanie działań (uchwały rad gmin) w sprawie obejmowania ochroną: pomników przyrody, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, stanowisk dokumentacyjnych.
	3.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	<p>3.2.6. Wytyczne do sporządzania programów gminnych</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie wykazu powierzchni rolnych, które wypadać będą z produkcji; określenie ich wielkości, klasę bonitacji, etapowanie zalesianie i wielkość środków przeznaczonych do wypłaty w formie renty dla rolników. 2. Wykazanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. wyznaczonych powierzchni gruntów porolnych przeznaczonych do zalesień. 3. Włączenie do działań edukacyjnych problematyki gospodarki leśnej i ochrony.
	3.3. Ochrona gleb	<p>3.3.4. Wytyczne do sporządzania programów gminnych</p> <p>W podstawowych zadaniach mających na celu ochronę gleb oraz poprawę ich jakości na terenie powiatu poprzez zaplanowane działania na obszarach gmin należy uwzględnić:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikację terenów, które musiałyby zostać objęte ochroną ze względu na ich dużą wartość przyrodniczą i kulturową, • rekultywację terenów zdegradowanych i zanieczyszczonych, • remonty dróg, których stan zagraża lub wpływa niekorzystnie na przylegające gleby,

	<ul style="list-style-type: none"> • remonty i modernizację sieci melioracyjnych, • rozwój turystyki i agroturystyki, • rozwój rolnictwa ekologicznego, • działania zapobiegające erozji gleb, • ograniczenia w gospodarowaniu środkami chemicznymi w rolnictwie, • zwiększanie powierzchni lasów poprzez zalesianie gruntów rolnych niskich klas oraz nieużytków, • możliwość zagospodarowania gruntów po byłych PGR-ach, • zorganizowane ścieżki turystyczne, edukacyjne i rowerowe, • wielokierunkową edukację rolników i użytkowników gruntów w gminach.
4.1. Materiałochłonność, wodochłonność i energochłonność produkcji	<p>4.1.3. Wytyczne do sporządzania programów gminnych</p> <p>W zakresie wodochłonności, materiałochłonności oraz energochłonności w programach ochrony środowiska poszczególnych gmin należy przewidzieć i przeanalizować realizację następujących zadań szczegółowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opracowanie i wdrażanie programu ograniczania poboru wody na cele przemysłowe, • opracowanie i wdrażanie programu racjonalnego zużycia wszelkich form energii, • promowanie i wspieranie modernizacji sieci wodociągowych celem racjonalizacji wykorzystania zasobów wód podziemnych i eliminacji starych przestarzałych i nie odpowiadających normom sanitarnym instalacji wodociągowych, • wdrażanie programów edukacji mieszkańców w zakresie m.in. oszczędzania wody, szkodliwości niewłaściwej gospodarki ściekami dla stanu wód i gleby, prawidłowego wykorzystanie ścieków gospodarczych.
4.2. Wykorzystanie energii odnawialnej	<p>4.2.6. Przyjęte cele i priorytety</p> <p>Kierunki działań w celu rozwoju stosowania odnawialnych źródeł energii (OZE):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie budowy nowych instalacji OZE. 2. Współpraca z partnerami społecznymi dla zapewnienia stabilnych podstaw prawnych i organizacyjnych rozwoju OZE. 3. Identyfikacja barier utrudniających rozwój OZE i podjęcie działań w celu ich likwidacji. 4. Prowadzenie działań edukacyjnych i popularyzacyjnych OZE. 5. Wspieranie i aktywizacja samorządów lokalnych w kierunku wykorzystywania odnawialnych źródeł energii. 6. Rozwój energetycznego wykorzystania biomasy i biogazu, energetyki słonecznej, wiatrowej, geotermalnej i wiatru.
4.3. Ochrona przed powodzią i skutkami suszy	<p>4.3.5. Wytyczne do sporządzania programów gminnych</p> <p>Konieczna jest aktualizacja i weryfikacja istniejących opracowań urbanistycznych pod kątem wymagań związanych z ochroną przeciwpowodziową dla obszarów położonych w zasięgu zagrożenia powodziowego. Winna być ona dokonana w zakresie lokalizacji obiektów zagrażających środowisku gruntowo-wodnemu (np. oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów przemysłowych) oraz ewidencji istniejących polderów. W planowaniu miejscowym zwrócić należy uwagę na zagospodarowanie przestrzenne i prewencyjną ochronę przeciwpowodziową, związaną na terenie</p>

powiatu z miejscowymi podtopieniami w zależności od powstałej sytuacji hydrologicznej i meteorologicznej. Główne kierunki polityki przestrzennej w zakresie ochrony i kształtowania środowiska gmin uwzględniają m.in. następujące działania:

- przeciwdziałanie zabudowie i zadrzewianiu terenów narażonych na podtapianie,
- opracowanie harmonogramu udrażniania i odbudowy rowów melioracyjnych,
- konserwację urządzeń hydrotechnicznych (jazy, śluzy, udrożnienie rowów),
- regulacje stosunków wodnych,
- zmiana sposobu eksploatacji urządzeń melioracyjnych z budową zbiorników retencyjnych w celu złagodzenia deficytu wody dla rolnictwa,
- edukacja rolników w zakresie systemów nawadniających obszary rolnicze.

5.1. Wody powierzchniowe i podziemne – zanieczyszczenia

5.1.10. Wytyczne do sporządzania programów gminnych

Do opracowania kompleksowych programów ochrony wód powierzchniowych i podziemnych na szczeblu gminnym niezbędnym będzie uwzględnienie dotychczasowych rozwiązań gospodarki wodno-ściekowej na terenie każdej gminy oraz precyzyjne zdiagnozowanie stanu i zidentyfikowanie źródeł obecnych oraz potencjalnych zagrożeń na obszarze objętym programem. W podstawowych zadaniach mających na celu poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz usprawnienie prowadzonej gospodarki wodno-ściekowej na terenie powiatu poprzez zaplanowane działania na obszarach gmin należy uwzględnić:

1. Likwidację nieczynnych ujęć wód podziemnych,
2. Kontrolę kąpielisk strzeżonych i niestrzeżonych (inwentaryzacja),
3. Modernizację oczyszczalni ścieków oraz budowa nowych oczyszczalni,
4. Budowę nowych kolektorów kanalizacyjnych,
5. Modernizację stacji uzdatniania wody,
6. Inwentaryzację zbiorników bezodpływowych,
7. Likwidację szamb,
8. Budowę sieci wodociągowej,
9. Budowę sieci kanalizacyjnej,
10. Zmniejszanie źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych,
11. Edukację ekologiczną mieszkańców w zakresie skutków niewłaściwej gospodarki ściekami oraz jej wpływ na wody powierzchniowe i podziemne,
12. Wymianę zużytych rur sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
13. Racjonalne gospodarowanie wodami podziemnymi, równowagę między zasilaniem a poborem.

5.2. Jakość powietrza i zmiany klimatu

5.2.5. Wytyczne do sporządzania programów gminnych

Działania gmin na rzecz wprowadzenia systemów zarządzania stanem jakości powietrza powinny być zintegrowane z programem działania powiatu. W związku z powyższym zaleca się realizację następujących działań:

1. Dbałość o prawidłowość przebiegu procedur w prawie ocen oddziaływania na środowisko na etapie ustalania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu,

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Wzmocnienie funkcji kontrolnej i intensyfikację działań prewencyjnych, 3. Wymianę informacji o stanie jakości powietrza i jego ochronie oraz promocję zachowań ekologicznych, 4. Działania organizacyjno-inwestycyjne na rzecz zmiany systemu transportu zbiorowego, 5. Działania organizacyjno-inwestycyjne na rzecz promowania odnawialnych źródeł energii oraz gazyfikacji, 6. Podjęcie wysiłków na rzecz modernizacji systemów grzewczych w obiektach komunalnych i prywatnych, 7. Edukację mieszkańców w zakresie szkodliwości spalania odpadów i opakowań, 8. Lokalne priorytety gmin.
5.3. Stres miejski – oddziaływanie hałasu	<p>5.3.5. Wytyczne do sporządzania programów gminnych</p> <p>Działania gmin na rzecz wprowadzenia systemów zarządzania stanem akustycznym środowiska powinny być zintegrowane z programem działania powiatu. W związku z powyższym zaleca się realizację następujących działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dbałość o prawidłowość przebiegu procedur w prawie ocen oddziaływania na środowisko na etapie ustalania warunków zabudowy, 2. Wzmocnienie funkcji kontrolnej i intensyfikacja działań prewencyjnych, 3. Wymianę informacji o stanie akustycznym środowiska i jego ochronie oraz promocję zachowań ekologicznych, 4. Budowę ścieżek rowerowych, prowadzenie nasadzeń zieleni ochronnej przy drogach gminnych, 5. Lokalne priorytety gminy.
5.4. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych	<p>5.4.4. Wytyczne do sporządzania programów gminnych</p> <p>Zaleca się realizację następujących działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zaleca się wskazywać tereny, na których ze względu na ochronę krajobrazu, niedopuszczalna będzie budowa urządzeń radiokomunikacyjnych wymagających wysokich konstrukcji wsporczych, takich jak np. stacje bazowe telefonii komórkowej, nadajniki radiowo-telewizyjne, które mogą mieć wpływ na utratę walorów krajobrazowych terenu, 2. Ze względu na ochronę krajobrazu należy minimalizować liczbę wysokich konstrukcji antenowych i lokalizować urządzenia nadawcze kilku użytkowników na jednej konstrukcji zbiorczej, 3. Lokalne priorytety gminy.
5.6. Poważne awarie przemysłowe	<p>5.5.3. Wytyczne do sporządzania programów gminnych</p> <p>W podstawowych zadaniach mających na celu ochronę przed niekontrolowanym stosowaniem chemikaliów oraz możliwością wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej na obszarach gmin należy uwzględnić:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zidentyfikowanie jednostek stosujących chemikalia, ze szczególnym uwzględnieniem substancji i preparatów niebezpiecznych, 2. Źródła występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska i sposoby postępowania z nimi, 3. Zidentyfikowanie terenów potencjalnie zagrożonych z tytułu możliwości wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej 4. Zidentyfikowanie sieci transportowych i wynikających z nich zagrożeń z tytułu możliwości wystąpienia katastrof transportowych,

		<ol style="list-style-type: none"> 5. Zorganizowanie systemów reagowania, powiadamiania i usuwania skutków wystąpienia poważnych awarii i klęsk żywiołowych, 6. Remonty dróg, których stan zagraża wystąpieniem katastrofy transportowej, 7. Lokalne priorytety gminy.
	6. Edukacja społeczności lokalnej	<p>6.2. Przyjęte cele i priorytety</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie problematyki ekologicznej w szkolnych programach nauczania. 2. Informowanie mieszkańców powiatu o stanie środowiska i działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony. 3. Współdziałanie powiatu z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działania poprawiających jego stan. 4. Drukowanie plakatów, instrukcji i ulotek promujących ochronę środowiska. 5. Rozwój różnorodnych form edukacji ekologicznej w oparciu o instytucje zajmujące się edukacją. 6. Współpraca międzyregionalna w zakresie edukacji ekologicznej. 7. Kontynuacja i rozszerzenie działalności w zakresie edukacji ekologicznej w szkołach. 8. Konferencje i szkolenia z zakresu ochrony środowiska.
7.	Plan gospodarki odpadami powiatu gnieźnieńskiego „Powiatowy system gospodarki odpadami komunalnymi”	<p>Strona 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie w gminach selektywnej zbiórki odpadów komunalnych • podniesienie poziomu odzysku surowców wtórnych • właściwe uregulowanie transportowania odpadów komunalnych • przestrzegania zakazu niekontrolowanego pozbywania się lub składowania odpadów zarówno przez podmioty gospodarcze instytucje jak również przez szeroko pojętych mieszkańców gminy
8.	Powiatowy program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu gnieźnieńskiego (2008, aktualizacja - 2010)	<p>6. Harmonogram realizacji programu</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Coroczna aktualizacja baz danych o obiektach zawierających azbest 2. Opracowanie gminnych programów usuwania wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwiania odpadów azbestowych 3. Aktualizacja gminnych programów usuwania wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwiania odpadów azbestowych 4. Deklaracja gmin powiatu gnieźnieńskiego dot. zabezpieczenia środków finansowych na realizację zadania 5. Opracowanie regulaminu udzielania pomocy finansowej na likwidację wyrobów azbestowych ze środków budżetu powiatu 6. Monitoring procesu usuwania i unieszkodliwiania odpadów azbestowych wraz z aktualizacją inwentaryzacji 7. Organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest 8. Współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację Programu
9.	Program ochrony powietrza dla powiatu gnieźnieńskiego	<p>5. Podstawowe kierunki działań zmierzające do przywrócenia poziomów</p> <p>Zadania podstawowe dla wariantu podstawowego</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczanie zużycia produkowanej energii <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Termoizolacje budynków 1.2. Nasadzenie drzew w pobliżu zabudowy mieszkalnej 3. Modernizacja sieci ciepłowniczych <p>Zadania dodatkowe dla wariantu podstawowego</p>

dopuszczalnych dla powiatu gnieźnieńskiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. W zakresie transportu drogowego <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Poprawa stanu technicznego dróg istniejących 1.2. Budowa ścieżek rowerowych 1.3. Rozwój komunikacji zbiorowej 3. W zakresie działań promocyjnych i edukacyjnych <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Przynajmniej raz w roku przeprowadzenie akcji mającej na celu ograniczenie emisji ze spalania paliw w sektorze komunalno-bytowym, obejmującej opracowanie ulotek i plakatów, akcji szkolnych, informacji na stronie internetowej i w mediach lokalnych 3.2. Przeprowadzenie przynajmniej raz w roku akcji ograniczenia emisji z systemu transportowego miasta 4. Zmniejszenie emisji ze źródeł punktowych <p>Zadania podstawowe dla wariantu alternatywnego</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczanie zużycia produkowanej energii: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Termoizolacje budynków 1.2. Nasadzenie drzew w pobliżu zabudowy mieszkalnej 2. Wymiana starych kotłów węglowych na nowoczesne kotły węglowe 3. Wymiana starych kotłów węglowych na kotły węglowe, retortowe 4. Wymiana starych kotłów węglowych na ekologiczne (opalone brykietem) 5. Zastąpienie ogrzewania węglowego gazowym 6. Zastąpienie ogrzewania węglowego olejowym 7. Zastąpienie ogrzewania węglowego elektrycznym 8. Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii w postaci kolektorów słonecznych lub pomp ciepła 9. Utrzymanie dobrej jakości ulic najbardziej narażonych na występowanie sytuacji przekroczeń <p>Zadania podstawowe dla wariantu optymalnego</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczanie zużycia produkowanej energii <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Termoizolacje budynków 1.2. Nasadzenie drzew w pobliżu zabudowy mieszkalnej 3. Zastąpienie ogrzewania indywidualnego sieciowym 4. Modernizacja sieci ciepłych 5. Wymiana starych kotłów węglowych na nowoczesne kotły węglowe 6. Wymiana starych kotłów węglowych na kotły węglowe, retortowe 7. Wymiana starych kotłów węglowych na ekologiczne (opalone brykietem) 8. Zastąpienie ogrzewania węglowego olejowym 9. Zastąpienie ogrzewania węglowego elektrycznym 10. Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii w postaci kolektorów słonecznych lub pomp ciepła 11. Utrzymanie dobrej jakości ulic najbardziej narażonych na występowanie sytuacji przekroczeń
--	--

3. PRIORYTETY EKOLOGICZNE GMINY GNIEZNO

Na podstawie aktualnego stanu środowiska i wyróżnionych istotnych aspektów środowiskowych Gminy Gniezno, mając na względzie zapisy polityki środowiskowej Gminy, biorąc jednocześnie pod uwagę wszelkie uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne oraz dążenie do osiągnięcia stanu relacji gospodarka-środowisko określonego w wizji, zdefiniowano cztery priorytety ekologiczne Gminy Gniezno. Określają one najważniejsze obszary działań, które podejmowane są w Gminie w zakresie ochrony środowiska.

Priorytety ekologiczne Gminy Gniezno, to:

1. Rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej i ochrona ekosystemów wodnych,
2. Modernizacja systemu gospodarowania odpadami,
3. Ochrona powietrza i zabezpieczenie przed hałasem,
4. Ochrona krajobrazu, żywych zasobów przyrody i edukacja ekologiczna.

Priorytet pierwszy: **Rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej i ochrona ekosystemów wodnych**

Bogactwo rzek i jezior występujących na terenie Gminy Gniezno skłania do objęcia szczególną troską kwestii gospodarki wodnej i ochrony wód. Ekosystemy wodne w znacznej mierze determinują charakter krajobrazu Gminy Gniezno, stanowią o znacznej wartości przyrodniczej wybranych obszarów oraz stymulują ruch turystyczny i rekreacyjny na jej terenie. Objęcie pieczę spraw związanych z ochroną wód pozwala oczekiwać zarówno korzyści natury przyrodniczej (poprawa jakości wód, zabezpieczenie najcenniejszych ekosystemów) jak i społeczno-gospodarczej (zabezpieczenie przed powodzią, rozwój ruchu turystyczno-rekreacyjnego). Rozwiązania wymagają problemy powodujące nadmierną eutrofizację wód. Należą do nich przede wszystkim niepełne skanalizowanie Gminy, zanieczyszczanie wód i brzegów zbiorników wodnych przez ruch turystyczny i rekreacyjny a także niedrożność rowów melioracyjnych i obniżona drożność koryt rzecznych.

Priorytet drugi: **Modernizacja systemu gospodarowania odpadami**

Gospodarowanie odpadami stanowi istotną część gospodarki komunalnej Gminy. Zapewnienie sprawnego systemu gromadzenia, zbierania, transportu i unieszkodliwiania odpadów to istotne wyzwanie dla Władz Gminy Gniezno. Zwiększenie efektywności funkcjonującego systemu przyczyni się w znacznej mierze do podniesienia jakości życia mieszkańców, poprawy estetyki Gminy, pozwoli również na wywiązanie się ze wszelkich obowiązków nałożonych na władze lokalne przez obowiązujące ustawodawstwo i przepisy prawa w tym zakresie. Podjęcie działań w ramach tego priorytetu pozwoli rozwiązać ujawniające się problemy, do których w szczególności należą: wyrzucanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych, spalanie odpadów w piecach grzewczych gospodarstw domowych oraz stosunkowo niewielki, chociaż systematycznie rosnący poziom selektywnej zbiórki. Główne działania realizowane w ramach priorytetu „Modernizacja systemu

gospodarowania odpadami” koncentrować się będą wokół współpracy międzygminnej zmierzającej do rozbudowy zakładu zagospodarowania odpadów w Lulkowie oraz rozwoju selektywnej zbiórki odpadów.

Priorytet trzeci: Ochrona powietrza i zabezpieczenie przed hałasem

Priorytet ten został wyróżniony w oparciu o zidentyfikowane problemy środowiskowe, związane przede wszystkim z rozwiniętą infrastrukturą drogową i kolejową. Położenie Gminy Gniezno w bezpośrednim sąsiedztwie Miasta Gniezna powoduje duże nasilenie ruchu tranzytowego oraz ruchu lokalnego związanego z dojazdami do pracy. W ramach tego priorytetu podejmowane będą działania zarówno o charakterze inwestycyjnym (modernizacja i poprawa stanu dróg, rozbudowa ścieżek rowerowych) jak i pozainwestycyjnym (dostosowywanie rozkładów jazdy komunikacji publicznej do rzeczywistych potrzeb mieszkańców). Ważnym działaniem obniżającym poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza będzie rozbudowa sieci gazowej. Realizacja zadań w ramach priorytetu „Ochrona powietrza i zabezpieczenie przed hałasem” przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców, w tym przede wszystkim do poprawy stanu powietrza atmosferycznego oraz wyeliminowania nadmiernego natężenia hałasu z bezpośredniego sąsiedztwa zabudowy mieszkaniowej i obszarów cennych pod względem przyrodniczym.

Priorytet czwarty: Ochrona krajobrazu, żywych zasobów przyrody i edukacja ekologiczna

Cenne walory przyrodnicze oraz charakterystyczny krajobraz Gminy domagają się podejmowania działań w kierunku coraz lepszego ich poznawania i popularyzacji. Rozprzestrzenianie się wiedzy na temat posiadanych zasobów powinno przyczynić się do coraz to skuteczniejszej ich ochrony. W ramach wyróżnionego priorytetu „Ochrona krajobrazu, żywych zasobów przyrody i edukacja ekologiczna” przewidywane są działania związane z pozyskiwaniem zewnętrznych środków finansowych na poznawanie i publikację informacji o walorach przyrodniczych Gminy Gniezno oraz z dofinansowywaniem zadań z zakresu edukacji ekologicznej realizowanych przez szkoły. Podjęwane będą również działania porządkowe i upiększające: sprzątanie pasów drogowych i dróg gminnych, sprzątanie plaż oraz prowadzenie nasadzeń śródzagrodowych i polnych.

4. CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE GMINY GNIEZNO

W obszarze każdego z priorytetów wyznaczono cele środowiskowe. Cele długoterminowe zostały sformułowane w taki sposób, aby ich nazwa zawierała w sobie określenie poziomu, do którego zmierza ich realizacja. Ustalono również zadania środowiskowe (działania proekologiczne) oraz harmonogramy ich realizacji. Określono także środki niezbędne dla wykonania poszczególnych zadań i osiągnięcia celów.

Wszystkie zadania środowiskowe podejmowane na terenie Gminy podzielono, zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska, na własne i koordynowane⁷⁹. Zadania własne to te, które realizowane są przez Gminę, na jej koszt i odpowiedzialność. Z kolei zadania koordynowane prowadzone są na terenie Gminy przez niezależne jednostki. Gmina nie ma wpływu na poziom ich realizacji, przeznaczane nakłady i osiągnięte efekty. W niniejszym Programie odnotowuje się jedynie fakt ich realizacji. Zadaniom koordynowanym przypisano oznaczenie „K”.

Wszystkie zadania własne podzielono na trzy grupy: podstawowe (P), optymalne (O) i maksymalne (M). Zadania podstawowe to takie, których realizacja zastała już przesądzona w sposób formalny: dokonano odpowiednich zapisów w budżecie Gminy, uzyskano zewnętrzne dofinansowanie, podpisano stosowne umowy lub wprowadzono do obowiązków pracowników Urzędu Gminy Gniezno. Zadania optymalne to takie, które prawdopodobnie będą realizowane, ale na razie nie zostały spełnione wszystkie wymagania formalne, tudzież nie zostały zapewnione odpowiednie środki na ich realizację. To również te zadania, które mają niższe znaczenie i w przypadku braku środków finansowych mogą nie zostać zrealizowane. Z kolei zadania maksymalne to takie, których realizacja określona została na końcową fazę bieżącego okresu planistycznego. Prawdopodobieństwo ich realizacji zależy od wielu czynników trudnych do przewidzenia na etapie przygotowywania niniejszego programu. Do czynników tych należą m.in. sytuacja polityczna i wynikające z niej priorytety inwestycyjne, dostępne technologie i ich ceny, czy klimat społeczny. Do grupy zadań maksymalnych należą również te, które planowane są do wykonania w najbliższym czasie, jednakże mają one stosunkowo małe znaczenie. W pierwszej kolejności środki zostaną zabezpieczone na zadania podstawowe, w drugiej na optymalne, a dopiero w trzeciej na maksymalne.

Do każdego zadania przypisano jednostkę koordynującą realizację danego zadania. Dla zadań własnych podano również wielkość nakładów przeznaczonych na realizację danego zadania oraz źródła jego finansowania. Przy każdym zadaniu zasygnalizowano jego zgodność wewnętrzną i zewnętrzną. Zarówno w jednym, jak i w drugim przypadku podano dokument oraz jego część, z którą zgodne jest dane zadanie. Zapisu dokumentów dokonano w sposób hasłowy (np. PEP 3.3.2 – Polityka ekologiczna państwa, rozdział 3, podrozdział 3.2). Harmonogram realizacji zadań określono z dokładnością co do roku.

Wszystkie cele i zadania środowiskowe oraz opisujące je priorytety przedstawiono w zbiorczych tabelach, oddzielnych dla każdego priorytetu. Nad każdą tabelą przedstawiono również fragmenty Polityki środowiskowej Gminy Gniezno oraz wizji stanu środowiska i jego ochrony, w które wpisuje się realizacja celów i zadań środowiskowych w ramach danego priorytetu.

---

⁷⁹ Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002, s. 8.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY GNIEZNO NA LATA 2011-2014
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2015-2018**

PRIORYTET 1: ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY WODNO-ŚCIEKOWEJ I OCHRONA EKOSYSTEMÓW WODNYCH

Polityka środowiskowa

[...] Prowadząc procesy inwestycyjne jako bezwzględne minimum bezpieczeństwa wypełniamy wszystkie wymagania prawa ochrony środowiska oraz stosujemy zasady przezorności i prewencji.

Podejmowane przez nas działania ochronne koncentrują się przede wszystkim na:

- zabezpieczeniu ekosystemów wodnych przed nadmierną presją systemu społeczno-gospodarczego, [...]

Wizja stanu środowiska i jego ochrony

[...] Systematycznie rozwija się infrastruktura wodno-kanalizacyjna. Przyłączanie kolejnych obszarów Gminy do sieci zbiorczych podnosi poziom życia mieszkańców. Jednocześnie przyczynia się do zabezpieczenia wód i gleb przed dopływem zanieczyszczeń i eutrofizacją. Dodatkową ochronę stanowią liczne działania organizacyjne i kontrolne podejmowane w tym zakresie. [...]

Cele środowiskowe oraz poziomy celów długookresowych:

1. Utrzymanie lub przywrócenie dobrego stanu wód powierzchniowych na terenie całej Gminy.
2. Zmniejszenie poziomu zrzuwu azotu i fosforu do środowiska, szczególnie w zachodniej części Gminy.
3. Utrzymywanie i przywracanie ciągłości cieków wodnych na terenie całej Gminy.